

Tekmeria

Vol 9 (2008)

γεγενῆσθαι. μνηύεται οὖν ἀπὸ μετοίκων τέ τινων καὶ ἀκο-
λούθων περὶ μὲν τῶν Ἑρμῶν οὐδέν, ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων
περικοπαί τινας πρότερον ὑπὸ νεωτέρων μετὰ παιδιᾶς καὶ
οἴνου γεγενησθαι. KENTRON EΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ • ΕΘΝΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
CENTRE DE RECHERCHE DE L'ANTIQUITÉ GRECQUE ET ROMAINE
FONDATION NATIONALE DE LA RECHERCHE SCIENTIFIQUE ποιεῖται ἐν
οἰκίαις ἐφ' ὕβρει· ὧν καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπητιώντο. καὶ
αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες οἱ μάλιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἀχθόμενοι
ἐμποδῶν ὅτι σφίσι μὴ αὐτοῖς τοῦ δήμου βεβαίως προεστάναι,
καὶ νομίσαντες, εἰ αὐτὸν ἐξελάσειαν, πρῶτοι ἂν εἶναι, ἐμεγά-
λυνον καὶ ἐβόα· **Τεκμήρια** ἐπὶ δήμῳ ἀταλῦσαι τά τε μυστικά καὶ
ἢ τῶν Ἑρμῶν τριτογενή. εἷη αὐτῶν ὅτι οὐ
μετ' ἐκείνου ἐπράχθη, ἐπιλέγοντες τεκμήρια τὴν ἄλλην αὐτοῦ
ἐς τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δημοτικὴν παρανομίαν. ὁ δ' ἐν τε
τῷ παρόντι ΣΥΜΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΟΥ
ΚΟΣΜΟΥ • CONTRIBUTIONS TO THE HISTORY OF THE GREEK
AND ROMAN WORLD • CONTRIBUTION À L'HISTOIRE DU
MONDE GREC ET ROMAIN • BEITRÄGE ZUR GESCHICHTE
DER GRIECHISCHEN UND RÖMISCHEN WELT οὐ καὶ ἐτοῖμος ἦν
πρὶν ἐκπλεῖν ἀσμένως ἢ ἀσμένως ἦν (ἤδη
γὰρ καὶ τὰ τῆς παλαιότητος ἐπεμαρτύρητο), καὶ εἰ μὲν τούτων
τι εἴργαστο, δίκην δοῦναι, εἰ δ' ἀπολυθείη, ἄρχειν. καὶ
ἐπεμαρτύρητο μὴ ἀπόντος περὶ αὐτοῦ διαβολὴς ἀποδέχεσθαι,
ἀλλ' ἤδη ἀποκτείνειν, εἰ δ' αὖτις, καὶ ὅτι σωφρονέστερον εἷη
μὴ μετὰ τοιαύτης αἰτίας, πρὶν διαγνώσι, πέμπειν αὐτὸν ἐπὶ
τοσοῦτῳ στρατεύματι. οἱ δ' ἐχθροὶ δεδιότες τό τε στράτευμα
μὴ εὖνουν ἐχρη, ἣν ἤδη ἀγωνίζεται, ὅ τε δῆμος μὴ μαλα-
κίζεται θεραπεύων ὅτι δι' ἐκείνον οἱ τ' Ἀργεῖοι ξυνεστράτευον
καὶ τῶν Μαντινέων τινές, ἀπέτρεπον καὶ ἀπέσπευδον, ἄλλους
ρήτορας ἐνιέντες οἱ ἔλεον, μὲν πλεῖν αὐτὸν καὶ μὴ
ΑΘΗΝΑ 2008
DIFFUSION DE BOCCARD - 11, RUE DE MÉDICIS, 75006 PARIS κατασχεῖν τὴν ἀναγωγὴν, ἐλθόντα δὲ κρίνεσθαι ἐν ἡμέραις
ῥηταῖς, βουλόμενοι ἐκ μείζονος διαβολῆς, ἣν ἐμελλον ῥῶον
αὐτοῦ ἀπόντος ποριεῖν, μετάπεμπτον κομισθέντα αὐτὸν ἀγω-
νίσασθαι. καὶ ἔδοξε πλεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην.
Μετὰ δὲ ταῦτα θέρους μεσοῦντος ἤδη ἡ ἀναγωγὴ ἐγίγνετο

Τὸ χρονικὸ πλαίσιο τῆς συνθήκης Ἐλευθερναίων καὶ Ραυκίων

Γ. Ζ. ΤΖΙΦΟΠΟΥΛΟΣ

doi: [10.12681/tekmeria.220](https://doi.org/10.12681/tekmeria.220)

To cite this article:

ΤΖΙΦΟΠΟΥΛΟΣ Γ. . Ζ. (2008). Τὸ χρονικὸ πλαίσιο τῆς συνθήκης Ἐλευθερναίων καὶ Ραυκίων. *Tekmeria*, 9, 217–218.
<https://doi.org/10.12681/tekmeria.220>

Τὸ χρονικὸ πλαίσιο τῆς συνθήκης Ἐλευθερναίων καὶ Ραυκίων

Ἡ συνθήκη Ἐλευθερναίων καὶ Ραυκίων εἶναι ἡ πρώτη μαρτυρία γιὰ πολιτικὲς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο Κρητικῶν πόλεων, ἡ διάρκεια τῶν ὁποίων ἦταν μάλλον σύντομη. Εἶναι ἀβέβαιο ἐὰν ἡ συνθήκη ὑπῆρξε ἐνεργή. Ἡ ἀνησυχία καὶ οἱ φόβοι τῆς Ραύκου γιὰ τὴν στάση τῶν γειτόνων της, κυρίως τῆς Κνωσοῦ στὰ Βορειοανατολικά καὶ τῆς Γόρτυνος στὰ Νοτιοανατολικά, δὲν ἦταν ἀβάσιμες. Τὸ 167/6 π.Χ. ἡ Κνωσὸς καὶ ἡ Γόρτυς ἔγραψαν τὸ τελευταῖο κεφάλαιο τῆς ἱστορίας τῆς Ραύκου· ἀποφάσισαν νὰ τὴν ἐξοντώσουν καὶ τὸ ἐπόμενο ἔτος μοίρασαν τὴν γῆ της μεταξὺ τους (Chaniotis, *Vert. kret. Poleis*, 296-300, ἀρ. 44). Πρὶν ἀπὸ τὴν ἐξόντωσή της ἡ Ραῦκος, ποὺ τοποθετεῖται στὸ σημερινὸ χωριὸ Ὑγ. Μύρωνα,¹ ἐμφανίζεται δύο μόνον φορεῖς στὸ προσκήνιο, καὶ τὶς δύο σὲ σχέση μὲ τὴν Κνωσοῦ· τὴν πρώτη ὡς μέλος τοῦ συνασπισμοῦ ποὺ συγκρότησε ἐκείνη, καὶ τὴν δεύτερη ὡς σύμμαχος τῆς Γόρτυνος ἐναντίον τῆς Κνωσοῦ. Ἡ πρωϊμότερη ἐμφάνισή της εἶναι στὴν συνθήκη τῆς Κνωσοῦ καὶ τῶν συμμάχων της μὲ τὴν Μίλητο, ποὺ χρονολογεῖται στὸ 259-250 π.Χ. Προκύπτει ὅτι οἱ δεκαεννέα πόλεις ποὺ ἀναφέρονται στὴν ἐπιγραφή ὡς σύμμαχοι τῆς Κνωσοῦ, μεταξὺ αὐτῶν τῆς Ραύκου, τῆς Ἐλευθερνας καὶ τῆς Ἀξοῦ, θὰ πρέπει νὰ εἶχαν συνάψει συνθήκες μὲ τὴν Κνωσοῦ πρὶν ἀπὸ τὸ 260 π.Χ. (βλ. Chaniotis, *Vert. kret. Poleis*, 248-449, ἀρ. 79 καὶ 281-285, ἀρ. 40). Τὴν μαρτυρία γιὰ τὴν δεύτερη ἐμφάνιση τῆς Ραύκου παρέχει ὁ Πολύβιος (22.15.1-6)· ὁ ἱστορικὸς συνδέει τὴν ἐπίθεση τῆς Γόρτυνος ἐναντίον τῆς Κνωσοῦ μὲ τὴν ἀφαίρεση ἀπὸ τὴν Κνωσοῦ τῆς γῆς δύο πόλεων, τῆς Λυκάστου καὶ τοῦ Διατονίου, καὶ τὴν παραχώρησή τους στὴν Ραῦκο καὶ στὴν Λύττο ἀντιστοίχως. Ἡ συνθήκη, χρονολογούμενη εἴτε στὸ 200-189 εἴτε στὸ 216-204 π.Χ., παραμερίστηκε σύντομα ἀπὸ ἕνα νέο διακανονισμό, ὁ ὁποῖος ἐπιτεύχθηκε τὸ 184 π.Χ. μὲ τὴν παρέμβαση τοῦ Ρωμαίου πρεσβευτῆ

1. Γιὰ τὴν Ραῦκο βλ. τὸ λῆμμα τῆς P. Perlman στὸν τόμο, *An Inventory of Archaic and Classical Poleis*, M. H. Hansen, Th. H. Nielsen (eds.), (Oxford 2004) 1185, ἀρ. 986.

Ἀππίου· σύμφωνα με τὸν διακανονισμό αὐτὸ ἡ γῆ τῶν δύο πόλεων ἐπιστράφηκε στὴν Κνωσό (Chaniotis, *Vert. kret. Poleis*, 264, ἀρ. 29 καὶ 281-285, ἀρ. 40).

Τὰ διαθέσιμα τεκμήρια εἶναι πενιχρὰ καὶ συγκεχυμένα, δίδουν ὅμως μία ζωηρὴ εἰκόνα τῶν εὐμετάβολων πολιτικῶν σχέσεων τῶν Κρητικῶν πόλεων καὶ τῆς ἐφήμερης φύσης τῶν συνθηκῶν ποὺ συνάπτοντο μεταξὺ τους. Ἐκεῖνο ποὺ ἐκπλήσσει εἶναι ὅτι ἡ Ραῦκος ἐπέλεξε νὰ συνάψει συνθήκη μετὰ τὴν Ἐλεῦθερνα, ἐνῶ ὁ ἄμεσος πρὸς τὰ δυτικὰ γείτονάς της ἦταν ἡ Ἀξός (ἐκτὸς καὶ ἂν ἡ Ραῦκος εἶχε συνάψει ἀντίστοιχη συνθήκη καὶ μετὰ τὴν Ἀξό, ἡ ὁποία δὲν ἔχει σωθεῖ). Ἡ Ἐλεῦθερνα, πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὴν Ραῦκο καὶ ὁμορὸς τῆς Ἀξοῦ πρὸς τὰ δυτικά, λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ 260 π.Χ., ὅταν ἡ Ἰδία, ἡ Ραῦκος καὶ ἡ Ἀξὸς πῆραν μέρος στὴν συμμαχία τοῦ συνασπισμοῦ τῆς Κνωσοῦ μετὰ τὴν Μίλητο, εἶχε συνάψει συνθήκη μετὰ τὴν Κνωσό (Chaniotis, *Vert. kret. Poleis*, 190-195, ἀρ. 6· τὸ κείμενο αὐτὸ εἶναι πιθανώτατα συνθήκη μεταξὺ τῆς Ἐλεῦθερνας καὶ τῆς Κνωσοῦ καὶ ἴσως εἶναι αὐτὴ ἡ συνθήκη ποὺ ὑπονοεῖται στὸ κείμενο τῆς συνθήκης Μιλήτου καὶ Κνωσοῦ καὶ τῶν συμμάχων της.) Ἡ συμμαχία τῆς Ἐλεῦθερνας μετὰ τὴν Κνωσό ἔληξε τὸ 220/219, ὅταν ἡ Πολυρρήνια ἀνάγκασε τὴν Ἐλεῦθερνα, τὴν Κυδωνία, καὶ τὴν Ἀπτέρα νὰ ἀκολουθήσουν τὸν συνασπισμὸ τῆς μετὰ τὴν Λύττο κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ ὀνομαζομένου πολέμου τῶν Λυττίων (Πολ. 4.55.4· Chaniotis, *Vert. kret. Poleis*, 450-451, ἀρ. 81-82). Εἶναι μάλλον ἀπίθανο νὰ εἶχε συνάψει συνθήκη πρὶν ἀπὸ τὸ 220-219 ἡ Ἐλεῦθερνα μετὰ τὴν Ραῦκο, στὴν ὁποία θὰ ἐγγυᾶτο τὴν ἀσφάλεια τῶν συνόρων τῆς Ραύκου ἀπὸ πιθανὴ ἀπειλὴ τῆς Κνωσοῦ. Ἐὰν ἡ συνθήκη δὲν ἔγινε κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου τῶν Λυττίων, τότε θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπακόλουθο τοῦ πολέμου αὐτοῦ, ὅταν ἡ Ραῦκος βρέθηκε στὸ μέσον τῆς ἀντιπαράθεσης Κνωσοῦ καὶ Λύττου πρὶν ἐξοντωθεῖ τὸ 167/6 π.Χ.

Summary

In the new treaty between Eleutherna and Rhaukos, Eleutherna agrees to guarantee Rhaukos' borders against Knossos. Such an agreement probably had been reached either when the Knossian coalition, in which Eleutherna and Rhaukos participated, broke down sometime after its formation (260 BC) and during the so-called Lyttian War (220-219 BC), or during this war's aftermath, when Rhaukos was caught in the middle of the struggle between Knossos and Gortyn, before it was annihilated in 167/6 BC.